

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 30.03.2020 р. № 540-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (дата звернення: 10.05.2020).

3. Податкові новації у зв'язку з карантинном. URL: https://biz.ligazakon.net/ua/analytics/194260_podatkov-novats-u-zvyazku-z-karantinom (дата звернення: 10.05.2020).

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

*Коломієць Н.О., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Виникнення нових кризових явищ у функціонуванні національної економіки, що збіглась у часі з поглибленням світової економічної кризи, в черговий раз загострило проблему пошуку ефективних фіскальних інструментів подолання негативних тенденцій у соціально-економічному розвитку України. Як відомо, за допомогою податкової політики держава може, з одного боку, коригувати потоки ринкового переливу капіталу, а з іншого – ініціювати необхідні соціально-економічні зрушення шляхом формування фінансового забезпечення тих чи інших видатків бюджету[3]. На сьогодні малодослідженими залишаються питання про те, як за допомогою податкової політики вирішити поточні економічні та соціальні проблеми в Україні, створивши одночасно сприятливі фіскальні умови для динамічного економічного розвитку на базі прогресивних інституційних і соціально-економічних трансформацій у перспективі. Ефективною підмогою управління циклом ділової активності під час спаду економіки є узгоджена монетарна та фіскальна політики. У контексті фіскальної політики важливо акцентувати увагу на оподаткуванні прибутку підприємств, оскільки саме він має найбільший вплив на ефективність і стабільність розвитку національної економіки. Біль того, нагального конструктивного розв'язання потребує проблема пошуку ефективних податкових інструментів під час світової економічної кризи, використання яких не тільки ґрунтувалося б

на виконанні фіскальних завдань, але й забезпечило б досягнення пріоритетних регулюючих цілей [5].

Унаслідок кризового стану економіки України та кроків уряду до стійкого розвитку, недоліки чинної податкової системи стали ще очевиднішими. Тому було намічено шляхи її реформування з урахуванням найкращого світового досвіду. Сьогодні зрозуміло, що стійкого динамічного розвитку можна досягти тільки пройшовши етап «терпіння». Терпіння до відновлення фінансової системи України з ліквідацією «токсичних» активів, до боргових зобов'язань попередніх часів, до очікувань другої хвилі глобальної кризи, підвищення конкуренції на глобальних ринках. Враховуючи досвід Японії, Нідерландів, Польщі, багатьох інших країн світу, уряд намагається побудувати інноваційну модель системи державних фінансів, включаючи податкову складову, з метою істотного скорочення етапу «терпіння» в Україні та виходу на етап стійкого розвитку [4].

Чисельні зміни, спрямовані на вдосконалення податкової системи України, що перманентно вносилися до податкового законодавства, привели до прийняття великої кількості законів і підзаконних актів, якими сьогодні керується національна податкова служба. Безумовно, такий стан податкового законодавства потребує докорінних змін та створення єдиного закону – Податкового кодексу, що гармонізував би всю систему. Адже чинна податкова система України має багато недоліків, серед яких такі:

- високий рівень податкового навантаження на економіку в цілому (в середньому за 2015–2019 роки з урахуванням платежів до Пенсійного та інших фондів соціального призначення – 37,9% ВВП, зокрема у 2018-му – 39, 1%, 2019- му – 37,3%, для порівняння: в середньому по країнах ЄС – 12 – 34,4%, у т.ч. у Польщі – 35,8%, Чехії – 36,9%, Естонії – 33,1%, Латвії – 30,5%, Болгарії – 43,2%) та на бізнес: зокрема (ставка податку на прибуток в Україні становить 18,0% , у середньому по країнах ЄС – 12 - 18,9% у т.ч. у Польщі – 19,0%, Чехії – 20,0%, Естонії – 21,0%, Латвії – 15,0%, Болгарії – 10,0%);

- відсутність економічно обґрунтованого балансу між фіскальною й регулюючою функціями податків, неефективна

система державного податкового регулювання, її неузгодженість із завданнями економічної політики держави;

- велика кількість малоефективних податків та менша, ніж у європейських системах оподаткування, тривалість базових податкових періодів (щоквартальне декларування і сплата податку на прибуток, тоді як у європейських країнах – раз на рік), що погіршує позиції України в міжнародному рейтингу простоти ведення бізнесу за показником «кількість платежів на рік» та збільшує витрати часу суб'єктів підприємницької діяльності на сплату податків;

- нестабільність податкового законодавства, яка обмежує можливість формування суб'єктами господарювання фінансової та економічної політики в середньо – й довгостроковому періодах;

- недосконала й витратна система адміністрування податків і зборів;

- низький рівень податкової культури, значне поширення схем мінімізації й ухилення від сплати податків, що призводить до зростання податкової заборгованості платників перед бюджетом і державними цільовими фондами, недостатнього фінансування виконання функцій держави;

- нераціональна система податкових пільг, що спричиняє порушення принципів справедливості в оподаткуванні та зниження фіскальної ефективності основних податків [1].

Дискреційна фіскальна політика у кризовий період, поряд із свідомим скороченням пощадків та нарощуванням державних витрат, передбачає також проведення ефективної політики податкової амортизації (як правило, прискореної). Забороняється. Держава при цьому практично відмовляється від чималих податкових надходжень до державного бюджету [2].

Досвід розвинутих країн показує, що саме амортизація є основним елементом формування капіталу в нестабільній економіці, де не працює ринок довгострокових кредитів та обмежені чисті капітальні вкладення. Для використання амортизаційної політики при стимулюванні капіталовкладень необхідно, щоб, по-перше, податкова амортизація значно

У середньостроковій перспективі переорієнтація бюджетної та позичкової політики держави на розв'язання

стратегічних завдань розвитку національної економіки вимагає першочергового фінансування з позичкових джерел пріоритетних проектів загальнонаціонального значення в енергетичній та транспортній галузях, надання підтримки розвитку експортних і високотехнологічних виробництв[6]. Така політика має стати невід'ємною складовою в системі заходів, спрямованих на структурну перебудову економіки і модернізацію виробництва на основі високих технологій, розширення внутрішнього ринку і створення інвестиційної системи, що спиратиметься на внутрішні джерела фінансування.

Література.

1. Варналій З. Вплив оподаткування прибутку на економічний розвиток України / З. Варналій, Д. Серебрянський // Фінанси України – 2015 – №5.
2. Крисоватий А. Податкова політика у реформуванні соціально-економічної системи України / А.Крисоватий, Т. Кошук // Фінанси України – 2010 – №7.
3. Піскунов О.В. Моделювання розвитку малого підприємства за різних форм державної фінансової підтримки / О.Піскунов // Фінанси України – 2010 – №8.
4. Богдан Т.П. Глобальна фінансова криза та виклики для економічної політики в посткризовий період / Т. П. Богдан // Фінанси України – 2014 – № 7
5. Папаїка О. Підґрунтя для подальших інновацій / О.Папаїка // Вісник податкової служби України – 2010 – № 31
6. Лекарь С. Єдина точка опори / О.Лекарь // Вісник податкової служби України – 2016 – № 7.

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

***Крамаренко К.М., к.е.н., доцент,
Національна академія Національної гвардії України***

В умовах посилення євроінтеграційних процесів та нестабільного сучасного економічного стану країни питання забезпечення податкової безпеки держави є надзвичайно актуальними. Євроінтеграційний курс України вимагає вдосконалення податкової системи, подальшого обґрунтування